

Interview met Bram Cornelissen

Na eerdere interviews met medewerkers van Bijen@wur, het onderzoeksinstituut voor bijengezondheid in Wageningen, was het nu de beurt aan Bram Cornelissen. Hij meldde zich in 1998 bij de Ambrosiushoeve om daar te mogen werken vanwege zijn interesse voor bijen, ook omdat zijn vader imker was. Als onderzoeksassistent met nog weinig ervaring mocht Bram in de hommelteelt aan de slag bij de Ambrosiushoeve, later Bijen@wur.

Bram houdt de kleine bijenkastkever en Aziatische hoornaar in de gaten

Tekst Kees van Heemert

Hoe was de overgang destijds van het onderzoek van het proefstation Ambrosiushoeve naar meer wetenschappelijk onderzoek bij Bijen@wur?

In 2004 werd het proefstation voor de bijenhouderij en insectenbestuiving in Hilvarenbeek vanwege de reorganisatie van het landbouwkundig onderzoek overgeplaatst naar de WUR in Wageningen. De laboratoriumfaciliteiten werden hierdoor uitgebreid, vooral ook door de directe samenwerking met andere onderzoeksgroepen binnen de afdeling Bio-interacties en Plantgezondheid van de WUR. Voor onderzoeksvragen over pesticiden kunnen we bij het Rikilt (nu samengegaan met het NVWA) aankloppen. En voor veterinaire zaken bij het veterinaire instituut (WBVR) in Lelystad. Na de verhuizing van de 200 bijenvolken voor het doen van proeven was het even wennen in de nieuwe situatie. Maar spoedig werd duidelijk dat het beter was om voor alle experimenten gebruik te maken van volken die gehuurd konden worden. Door de goede relatie met het bedrijf Inbuzz konden de benodigde volken of kleine volkjes op afroep gehuurd worden.

Wat veranderde aan jouw werk in de nieuwe situatie?

Mijn werk met hommels werd afgerond omdat er geen onderzoeksvragen meer waren. Veel van mijn tijd werd in het varroa-onderzoek gestoken omdat de bestrijding alle aandacht vroeg. Veel veldonderzoek werd uitgevoerd middels proeven met mierenzuur, oxaalzuur en de darrenraatmethode. Dit was vooral ook nodig na het optreden van resistentie van de mijten tegen Apistan. Nadat meer over het effect op de varroa bekend was geworden, heb ik een groot deel van het 3-gangen menu geschreven dat momenteel nog steeds een belangrijk handvat is om de bijenvolken op de been te houden.

Waar ben je de afgelopen jaren vooral mee bezig geweest?

De afgelopen jaren besteedde ik veel tijd aan invasieve soorten die een bedreiging kunnen vormen voor de honingbij. De kleine bijenkastkever bijvoorbeeld is in Nederland nog niet aanwezig, maar in opdracht van het ministerie van LNV heb ik me in de biologie en de bestrijdingsmogelijkheden verdiept. In Zuid-Italië (Calabrië) is er al wel schade en volgt men de beheersstrategie, dat wil zeggen dat besmette standen niet worden geruimd. Vijf jaar geleden voorspelde ik dat de kever nu al in Nederland zou zijn, maar de kever heeft blijkbaar nog even geduld. In de VS is het vooral een probleem voor de koninginnentelers die met kleine volkjes werken en voor hobbyimkers. De kleine bijenkastkever is een interessant onderwerp en volgend jaar hoop ik hier een proefschrift over klaar te hebben. Verder heb ik sinds 2007 de nodige aandacht gegeven aan de komst van de Aziatische hoornaar, ook een invasieve soort. Deze hoornaar is nu ook in Nederland, maar

het tempo van verspreiding ligt nog laag. Op de site van Bijen@wur staat een artikel over het risico voor bestuivers in Nederland (<https://edepot.wur.nl/450682>). In een overzichtsartikel heb ik alle bekende hoornaar (*Vespa*)-soorten die in de wereld voorkomen, beschreven. Voor Bijenhouden zal ik daar ook een bijdrage over schrijven. De reuzenhoornaar waarover we in het voorjaar hoorden komt hier en daar in Noord-Amerika voor, maar is nog niet in Europa gesignaleerd.

Aandacht voor bijenziekten en bijengezondheid

Sinds begin 2019 ben ik ook verantwoordelijk voor alles wat met aangifteplichtige bijenziekten te maken heeft: Amerikaans vuilbroed, *Tropilaelaps* mijten en de kleine bijenkastkever. Deze werkzaamheden, een wettelijke opdracht van de overheid, vallen onder het Nationaal Referentie Laboratorium. Dit houdt in dat diagnostische kennis over aangifteplichtige ziekten beschikbaar is ten behoeve van advies en beleid. Naast dit werk houden we ons sinds 2013 bezig met kennisoverdracht naar de imkerij en dat doen we met de werkgroepen 'Diagnose bijengezondheid en ziekten'. Dirk-Jan Valkenburg trekt deze kar vanuit ons lab. We werken

daarbij met vrijwilligers die imkers tijdens het veldwerk helpen bij de diagnose van ziekten, bijgestaan door de bekende, Bijengezondheidscoördinatoren van de imkerverenigingen.

Een laatste onderwerp waar meer aandacht voor nodig is zijn de virussen. Een bijenvirus dat steeds meer opdoemt in Nederland is het Chronisch bijenverlamningsvirus (CBPV). Men denkt dat dit virus en niet de tracheeënmijt de oorzaak was van de Isle of

Wight-ziekte een eeuw geleden.

Hoe zie je het belang van Bijen@wur voor de Nederlandse Bijenhouderij?

De bijenhouderij was en is kritisch over Bijen@wur. Wageningen is ver weg hoor je dan. Maar velen weten ook dat we altijd openstaan voor alle vragen en hechten aan persoonlijk contact. We brengen 'Bijennieuws' uit, hebben elk jaar een symposium, we stellen vergaderruimte beschikbaar voor de jaarlijkse bestuivingsdag en publiceren toegankelijke informatie op de site.

Heb je zelf bijen?

Helaas, momenteel niet, maar ik besteed wel tijd aan het maken van natuurfoto's. Mooie foto's van bijen en over de bijenteelt zijn via mijn site www.naturaincognita.com te bekijken. Misschien wel een goed idee om daar in Bijenhouden een keer met mooie plaatjes mee voor de dag te komen. ●

Foto links: Bram in de Bovenpolder, zijn favoriete plek in Wageningen. Foto Richard de Bruijn

Inzet: Macro foto van vlieg op bloem. Foto Bram Cornelissen